

Certifikát dokládá kvalitu a serióznost

Státní podnik Centrum pro informace a mechanické testování obalů - CIMTO je unikátní institucí. O zajímavých stránkách, ale i problémech činnosti pracoviště, jehož dobrou funkci oceníme paradoxně až když není něco v pořádku, jsme hovořili s jeho ředitelkou Renatou Kupovou.

Je hrdá na nezávislost instituce, kterou řídí v tržím prostředí jako státní podnik, který se musí uživit bez dotací, a na mezinárodní reputaci, s níž jsou uznávány certifikáty kvality obalů, testovaných u Michelského lesa v Praze.

CIMTO je přímým pokračovatelem zkušební a výzkumné činnosti v oblasti přepravních obalů a balení, která byla součástí souborné činnosti vědeckovýzkumné základny IMADOS (Institut manipulačních, dopravních, obalových a skladovacích systémů). Zřízením CIMTO v roce 1991 byla do tohoto nového podniku převedena i státní zkušebna, která prováděla hodnocení jakosti obalů a obalových materiálů.

Zkoušení, certifikace a označování obalů na nebezpečné věci se provádí v souladu s mezinárodními přepravními předpisy, které definují konstrukci a kapacity těchto obalů a současně i technické parametry k provádění zkoušek konstrukčního typu.

Pro tyto obaly je podnik po odborné, legislativní a technické stránce plně vybaven - může provádět všechny potřebné zkoušky konstrukčního typu pro sudy, dřevěné sudy, kanystry, bedny, pytle, kombinované a kompozitní obaly, jemné kovové obaly, skupinové obaly, IBC (velké nádoby pro volně ložené látky) pro pevné látky vyprazdňované vlastní hmotností, flexibilní IBC, IBC pro pevné látky vyprazdňované přetlakem, IBC pro kapalné látky a také pro nově definované velké obaly. Technické

vybavení laboratoře umožňuje provádět zkoušky obalů u všech materiálových variací (kov, dřevo, velkoplošné materiály, lepenky, papíry, plasty, sklo a keramika). Jako **certifikační orgán č. 3063** provádí CIMTO certifikaci těchto výrobků.

Jako **zkušební laboratoř č. 1075** je podnik akreditován dle ISO/IEC 17 025/2005 pro zkoušení obalů, balení a nádob IBC, zejména pro nebezpečné zboží. Technické vybavení umožňuje provádět všechny zkoušky, které se definují v mezinárodních přepravních předpisech pro konkrétní konstrukční typ obalu, ale i nad jejich rámec. Jejich prostřednictvím se ověřují vlastnosti obalů, které nejsou včleněny do špičkových rizik pro nebezpečné zboží, ale jsou součástí těch mechanických námah, které mohou ohrozit každé zboží během přepravy - tedy i nebezpečné. Jedná se zejména o opakované otřesy, horizontální rázy a dlouhodobou klimatizaci v extrémních podmínkách.

Podnik je pověřen Ministerstvem dopravy ČR jako „příslušný úřad“ k provádění zkoušek konstrukčních typů obalů nejen pro nebezpečné věci a k vystavování povolení k jejich označování tzv. UN kódem v plném rozsahu podle mezinárodních přepravních předpisů ADR, RID, IATA-DGR, IMDG-Code a RTD.G.

Odborné znalosti a technické vybavení není úzce vázáno jenom na obaly pro nebezpečné věci. Tyto metody zkoušek je možno využít i pro obaly a balení, které se použije při balení jakéhokoliv zboží a jeho výrobce chce mít předem jistotu, že jeho

Při testech obalů s uzávěry odolnými proti otevření dětmi, nejde o sílu, ale důvtip. Děti je však otevřít nesmějí.

Foto: autorka

zboží nebude během přepravy poškozeno jenom proto, že bylo špatně nebo nevhodně zabaleno. Zkušební laboratoř rovněž poskytuje informace z oblasti balení a zkoušení v rámci konzultační a poradenské činnosti.

Pracovníci této specializované instituce se aktivně podílejí na práci mezinárodních organizací a na tvorbě a úpravách technických předpisů a norem. Za ČR se účastní na práci komisí CEN a ISO v oblasti obalů a balení. Především účastí na pracovních zasedáních CEN TC 261/SC5 - WG16 a také na zasedáních ISO TC 122/SC3 - WG18.

Do své působnosti převzal podnik také činnost normalizace v oblasti papírenského průmyslu, která byla dříve zajišťována státním podnikem IRAPA. Zabezpečuje především úkoly mezinárodní normalizace v rámci CEN TC 172 a ISO TC 6.

„Dnes ubývají naši tradiční zákazníci, obaláři a výrobci obalů byli navázáni na podniky, které skončily nebo krachují - 80 % jejich produkce bylo pro skláře, chemický průmysl z tohoto pohledu stagnuje. Když jsme začínali, 100% naší pracovní náplně představovaly přepravní obaly pro nebezpečné věci - s vývojem tento podíl klesá, na dnešních 70 %. Proto se orientujeme na nové činnosti - obecně na přepravní obaly a obalová rizika. Třeba rizika otřesů a pádů televizních obrazovek či počítačů; zkoušíme nové konstrukce obalů, u nichž chtějí jejich výrobci prokázat akreditací potřebnou jakost. Tím je doplněna naše nosná činnost zkoušení obalů a balení pro nebezpečné věci pro různé druhy dopravy,“ přibližuje paní Kupová reakci na aktuální dění a dodává: „Kdo ví, jak se náš obor bude vyvíjet?“

Zajímá nás vztah mezi normami a předpisy podniku, státu, Evropského společenství a mezinárodními standardy, ale i to, proč je dobré či povinné se

Zatížení v lisu 700 kg musí sud odolat bez poškození, odolával i dál, ale 4 tuny už vykonaly své...

některými z nich řídit a jinými třeba ne. A také jsme se ptali, jak se normy tvoří a mění.

„Vedoucí všech evropských laboratoří se zaměřením na zkoušení obalů určených pro přepravu nebezpečných věcí se pravidelně scházejí a vyměňují si poznatky, jejich činnost se řídí doporučeními výboru expertů OSN, a na úrovni nejen Evropy se nové věci těžce prosazují – „Orange book“ tohoto výboru je bible, od níž se odchýlit nelze. O každou přidanou zkoušku či nový parametr se úporně a dlouho bojuje. Již na jednotlivých předpisech je patrna doba jejich vzniku - první byly obaly, jejich díkce je zastaralá a nelze prosadit žádnou změnu: Američané mají svoji představu, Japonci jinou a obě jsou proti Evropě. Lepší je jít od toho... Jinak je to ale třeba s velkoobjemovými obaly typu IBC a úplně moderně jsou postaveny velké obaly, které mohou sdružovat řadu malých obalů.

Podílíme se na přípravě evropských norem, jsme jmenováni Centrem technické normalizace pro obaly, balení, přepravu, logistiku i skladování (pro zpracování norem). Je to široká oblast, pro kterou vytváříme síť odborných spolupracovníků specialistů; aktuální je třeba oblast RFID.

Loni jsme se úspěšně zhostili výzkumných úkolů v evropském rámci, když jsme prokázali, že některé normy ISO a EU nepostihují u palet přesně některé parametry zatížení a bezpečnostní koeficienty. S posouzením problému jsme vystoupili na zasedání v Americe, zřejmě úspěšně, když jsme byli vyzváni k doplnění zprávy, naše závěry potvrdily i jiné výzkumy a v současnosti se pracuje na revizi příslušných norem pro palety. V okamžiku zakládání palety do regálových zakladačů je totiž její zatížení zásadně vyšší než při ukládání do vatičky, proto jsme vyvinuli jednoduché měřicí zařízení pro měření okamžitého průhybu při dosedu palety a postup, kterým jsme došli k novým závěrům. Pro státní podnik, který si musí na všechno vydělat, není taková činnost snadná. Technici musí pracovat na tom co nás živí a výzkum dělají až potom. Ale i normotvornou činnost musíme dělat tak, abychom zkušební postupy co nejvíce přiblížili těm našim, v našich podmínkách a s našim zařízením.

Obecně tedy není norma závazná, pokud ji závaznou neučiní jiný legislativní akt. Například: Směrnice ES se zpracovávají do národních legislativ... Zákon o obalech pak má nějaké požadavky a k nim se na základě této společenské objednávky vypracují harmonizované normy... Když je výrobce splní a prohlásí to na dodacím listě, tak se má za to, že splnil všechny požadavky, které požaduje tato legislativa a směrnice.

Norma není závazná (závazná je jen za určitých pravidel), nemusí se podle ní vyrábět, ale když dojde k neshodě a jak se říká k lámání chleba, a je např. u arbitráže třeba prokázat správný postup, posuzuje se problém podle platné technické normy. Národní praxe je taková, že se přizpůsobuje evropským normám. U nás není síla asociací, která by naše požadavky v tomto směru předložila a v Evropě prosadila. To ale není problém jen obalářů.

Normy jsou mezinárodní, evropské a národní. Národní normy se u nás v podstatě netvoří; podle zákona je hradí ten, kdo je požaduje - vy je zpracujete, ale copyright má Úřad pro technickou normalizaci,

metrologii a zkušebnictví. Podnik proto raději vytvoří vlastní technické podmínky, které předá svým odběratelům a má vystaráno. Pro vytvoření evropské normy (k naplnění požadavku některé oficiální asociace - třeba velkých výrobců) poslední dva roky platí, že se musí najít pět zájemců ze zemí EU, kteří se budou na přípravě a zpracování podílet. Mezinárodní normy slouží k dorozumění komunity, vesměs jsou zpracovávány v evropských orgánech a přejímají se do ISO - ale i recipročně, když se najde pět zájemců, členů mezinárodní organizace ISO, tak se výsledek přebírá do Evropy.

Můžete si vyrobit obal jaký chcete a je na odběrateli, zda koupí a použije pochybnou kvalitu za nižší cenu, nebo standardní kvalitu dražší o garanci jakosti. Přitom je mnoho okolností, které o volbě rozhodují. Jsou ale oblasti, kde by volba být neměla - obaly pro ředidla, domácí chemii, tam není nařízení žádným omezením svobodného rozhodování. K ověřování, že je opravdu všechno v pořádku, využívá Česká obchodní inspekce služeb státních zkušeben. Chce vědět, zda to, co deklarují značky na obalu, odpovídá certifikátům kvality i skutečnosti. Proto je důležité, aby zkušebna měla respekt a byla uznávaná i v zahraničí."

Protože jsme při návštěvě sledovali některé zkušební testy obalů, zajímalo nás, co a proč se u kterých zkoušek zjišťuje a měří.

„Když již byla řeč o závaznosti, norma je nezávazná pro všechny okolo, ale pro naše zkušební postupy je závazná ve svých parametrech. V běžných zkušebních normách jsou dány obvyklé parametry, podle těch zkoušíme, zákazník ale může chtít zkusit podle některých zahraničních parametrů. Pro nebezpečné zboží ale platí, že rizikové námahy a parametry jsou uvedeny v mezinárodních přepravních předpisech. Např. tři pády na stanovenou hranu z určené výšky - třeba 1,8 m. To je dáno a buď obal vyhoví či ne.

Jiná věc je, když parametry dá buď zákazník, nebo mu je doporučíme my, s nejlepším přesvědčením, že při jejich splnění je výrobek kvalitní. Třeba lepenkové obaly na obrazovky zkoušíme podle japonských parametrů, které určují, co má bedna vydržet, u sudů zase chce zákazník vědět, zda se například při cestě za Sibiř sudy při jízdě na nákladním autě nerozsypanou. Pak nasimulujeme přepravu kamionem - a třeba zjistíme, že po dvou dnech se obal poškodí a čeká ho ještě šest dní cesty..."

„Máme jméno ve světě, naše znalecké posudky a certifikáty jsou bez výhrad uznávány, ale není to samo sebou, je za tím skoro dvacet let práce a prokazování kompetence - v postkomunistických zemích jsme jedinou laboratoří tohoto typu. A tak zkoušíme nejen pro maďarské, rumunské, bulharské, ukrajinské a ruské zákazníky, ale i pro turecké. Oni až tak na tyto věci ve vnitrostátní přepravě nebdají, ale pokud se jedná například o vojenské dodávky pro NATO, bez certifikátu se zakázka nezíská," uzavírá rozhovor o tom, že certifikátem firma nejen prokazuje kvalitu a spolehlivost svých produktů a svoji důvěryhodnost, ale předchází i neblahým důsledkům událostí, za jejichž příčinu nebývají certifikované výrobky a procesy označovány. ■

Ing. Jarmila Vidová

SSI SCHÄFER

VIDÍME VĚCI KOMPLEXNĚ

*přepravky

Všechny výrobky SSI SCHÄFER tvoří ucelený skladovací systém

Široký sortiment výrobků SSI SCHÄFER nabízí více, než byste čekali. Díky řadě možností kombinovat jednotlivé výrobky dodává SSI SCHÄFER řešení na míru jak pro malé, tak velké firmy s různě náročnými představami na skladovou logistiku. Jednoduchá přestavitelnost systému umožňuje růst skladu společně s vaší firmou.

Díky skladovému systému SSI SCHÄFER vám naši projektanti navrhnou nejoptimálnější řešení, z kombinace velkého množství druhů přepravků pro každé použití a různých druhů regálů až po vysocce automatizované, počítačem řízené zakladače pro maximální využití kapacity vašeho skladu.

SSI SCHÄFER s.r.o., Gen. Klapálka 2810, 272 01 Kladno
TEL: +420 312 662 595
FAX: +420 312 662 593
EMAIL: prodej@ssi-schaefer.cz

www.ssi-schaefer.cz